

**SAMORZĄDZIMY
- WSPÓŁPRACUJEMY
I WSPÓŁDECYDUJEMY
O NASZEJ KLASIE/SZKOLE**

Scenariusz zajęć dla klas I-III

DZIECI PO ZAKOŃCZENIU ZAJĘĆ:

- rozumieją ideę i rolę samorządu uczniowskiego/klasowego
- potrafią wskazać ważne obszary w budowaniu dobrej atmosfery w klasie/szkole
- rozumieją rolę współpracy w życiu klasowym

Czas: 3 h

Scenariusz *Samorządźimy - współpracujemy i współdecydujemy o naszej klasie/szkole* ([źródło](#)) został opracowany z myślą o najmłodszych uczniach i uczennicach szkół podstawowych.

Samorządność, za Januszem Korczakiem *to właśnie praca, żeby jednakowo dobrze działało się wszystkim, którzy razem pracują, uczą się i pół dnia razem spędzają, żeby jeden drugiego nie krzywdził, nie przeszkadzał, nie dokuczał, nie wyśmiewał, a przeciwnie, żeby świadczył przysługi, pomagał, opiekował się i pilnował porządku.* Samorządność poprawia atmosferę w klasie, która jest niezbędna do poczucia bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju. Dzięki dawaniu dzieciom możliwości współdecydowania o sprawach dla nich ważnych, rozmawiania, szukania rozwiązań, słuchania się nawzajem - uczymy ich nie tylko szacunku, otwartości, ale też dbania o siebie i klasę, angażowania się i docelowo kształtowania własnej rzeczywistości.

Scenariusz przygotowany został na 3 godzinne zajęcia, które pomogą Ci zintegrować dzieci, pokazać jak ważny jest zespół, jak różnie możecie myśleć i jak ważny jest sposób wyrażania swoich przekonań.

Co możesz zrobić by Twoja klasa poczuła ducha samorządności, współpracy i współdziałania?

- Wprowadź rytuał - np. poranne rozmowy - z życia klasy I A - podczas którego, podczas których będziecie się dzielić, np. tym co Was ostatnio zaskoczyło w klasie, ucieszyło, zmartwiło
- Przygotuj z uczniami i uczennicami wspólną, szczególną przestrzeń ekspresji i pomysłów - np.: tablicę dobrych wiadomości - na której uczniowie i uczennice mogą sami zapisywać/zawieszać ważne dla nich informacje. Może to być też kącik zaprojektowany przez dzieci, który cyklicznie będzie zmieniał swój temat oraz swoich opiekunów i opiekunek.
- Zadawaj pytania otwarte, zbieraj pomysły uczniów i uczennic np. na to w jaki sposób chcieliby świętować dany dzień, jaką książką chcieliby się podzielić, gdzie chcieliby pójść na spacer, kogo chcieliby zaprosić do szkoły
- Zachęcaj dzieci do częstej pracy w różnorodnych grupach
- Zmieniaj usadzenie dzieci w ławkach ale daj im możliwość (np. raz w tygodniu) by mogli usiąść z kim chcą

Przygotuj razem z uczniami i uczennicami - kontrakt - zasady współpracy w klasie - których wszyscy będziecie się starać przestrzegać. Kontrakt może być w formie grafik, ikon, haseł. Najmłodszym uczniom i uczennicom, można go odczytywać przez jakiś czas na początku dnia. Ważne by propozycję co może być w kontrakcie pochodziły od dzieci. Starajmy się zapisywać je w formie pozytywnej np: bądźmy dla siebie mili, pytajmy gdy coś jest niejasne, pomagajmy sobie.

Czas Przebieg ćwiczenia Materiały

20 minut

Wprowadzenie

Cel: Wprowadzenie i zaciekawienie tematem

Metoda: Pytania otwarte

Przedstaw temat, cel zajęć i sposób pracy. Zadaj na początek kilka pytań otwartych, by rozbudzić ciekawość dzieci i dowiedzieć się jaka jest znajomość tematu.

Np.: *Zastanowimy się dzisiaj czego potrzebujemy, by szkoła/klasa była miejscem, w którym czujemy się dobrze, bezpiecznie, jest nam miło, rozwijamy się, uczymy, lubimy to miejsce. Pomyślimy, kto może sprawić by klasa i szkoła działała jak najlepiej. Czego potrzebuje? Czy słyszeliście kiedyś słowo samorząd? Kiedy? W jakiej sytuacji? Co może oznaczać to słowo? (możesz zapisać odpowiedzi w widocznym miejscu a następnie nawiązać do etymologii słowa samorząd) Kto może należeć do takiego samorządu np. klasowego? (zaznacz, że samorząd klasowy, to wszyscy uczniowie i uczennice danej klasy).*

20 minut

Wszyscy są potrzebni - zabawa z kocem

Cele: Obserwacja jak działa grupa

Objaśnienie czym jest zespół

Zmiana dynamiki pracy - pobudzenie energii

Metoda: Zabawa

Koc (jeden lub dwa - najlepiej by miał dwa różne kolory po obu stronach).

Dzieci wychodzą z ławek. W przestrzeni klasy na podłodze rozłóż koc. Poproś dzieci by na nim stanęły. Kiedy wszyscy zajmą miejsce - powiedz uczniom, że ich zadaniem jest odwrócenie koca na drugą stronę bez schodzenia z koca i dotykania ziemi. Cały czas każdy uczestnik i uczestniczka zadania musi znajdować się na kocu. Kiedy jest więcej dzieci - warto zrobić dwie grupy. Wykonanie zadania nagrońdźcie brawami.

Podsumuj ćwiczenie, zapytaj dzieci jak im się pracowało, czy to było łatwe czy trudne ćwiczenie, dlaczego? Jak przewrócili koc - czy wymyślili sposób, rozmawiali ze sobą, czy próbowali wielu rozwiązań, czy ktoś przewodził w grupie? Czy słuchali nawzajem swoich pomysłów na odwrócenie koca? Czy gdybyśmy teraz powtarzali zabawę, to zrobiliby coś inaczej?

45 minut

Co lubisz w swojej klasie/szkole - co jest dla Ciebie ważne

Kartki a4,
flamastry

Cele: Pokazanie, co jest ważne, by zostać wysłuchanym/usłyszonym

Nauka wyrażania swoich opinii

Uświadomienie, że choć dzieci są w jednej klasie, to każdy z nich może lubić w niej coś innego

Budowanie atmosfery klasy na pozytywnych skojarzeniach

Metoda: Rozmowa, praca plastyczna, zagadka

Rozdaj uczniom i uczennicom kartkę a4. Poproś by narysowali jedną rzecz, która jest dla nich ważna w szkole (jeśli ktoś skończy wcześniej, może narysować kolejną rzecz, ważne jednak by jedna rzecz była na jednej kartce). Jeśli potrafią, mogą ją podpisać. Niech dzieci rozejrzą się dokoła po klasie, jeśli macie możliwość możecie wyjść na korytarz, przejść się do szatni czy świetlicy - ważne by uczniowie i uczennice samodzielnie pomyśleli co jest dla nich ważne, czego potrzebują w szkole.

Po narysowaniu ważnej rzeczy jest czas na podzielenie się nią z kolegą/koleżanką z ławki. Porozmawiajcie, o tym co macie na rysunku. Dlaczego to wydało Wam się ważne? Czy jest to w szkole/klasie? Czy brakuje Ci tego?

Dzieci mogą się wymienić rysunkami z kolegami i koleżankami z różnych ławek - tak by zobaczyć, że nie dla każdego w klasie ważne jest to samo. Możesz zasugerować dzieciom, by podeszły do osób, z którymi nie mieli okazji dzisiaj porozmawiać i dali im obrazek. Ważne, by każdy miał jeden obrazek. Na znak, dzieci głośno mówią co mają na kartce (na forum, jednocześnie).

Czy coś udało się z tego zrozumieć? Czy ja, jako osoba prowadząca zajęcia, mogłabym usłyszeć, co jest dla Was ważne? Co należałoby zrobić, bym mogła Was usłyszeć?

Wytłumacz dzieciom, że aby usłyszeć czyjeś zdanie, w tak dużej grupie, ważne jest przyjęcie pewnych zasad słuchania się, przedstawiania swoich racji, pomysłów, swojego zdania. Dlatego często klasy mają swoich reprezentantów - przewodniczącego lub przewodniczącą, dyżurnych itp. którzy przysłuchują się różnym głosom.

20 minut

Ważne jest! Współpracujemy

Cele:

Podniesienie poziomu energii w klasie

Wyjaśnienie czym jest współpraca i jak ważna jest ona w klasie, szkole.

Zrozumienie, że każda osoba ma swoją rolę, zadanie.

Podziel dzieci na trzyosobowe grupy, poproś aby wstały. I ustawily się z jednej strony sali. Zadaniem będzie zrobienie krzeselka za pomocą splotu rąk i przeniesienie osoby na drugi koniec klasy. Pozwól dzieciom na początku opracować własną metodę na splecenie rąk - ważne by była skuteczna. Potem możesz zaprezentować im bezpieczny splot dłoni. Uwaga! To ćwiczenie nie jest na czas.

Podsumuj z dziećmi ćwiczenie. Zapytaj *czy to było łatwe czy trudne? Czy tylko silne osoby mogły sobie z tym ćwiczeniem poradzić? Czy gdyby byli sami to łatwiej byłoby kogoś przenieść?*

40 minut

Każdy z Was - wszyscy razem

Cel: Pozytywne wzmocnienie uczniów i uczennice

Metoda: Praca grupowa

Podziel klasę na grupy 4 osobowe (Dzieci mogą odnaleźć swoje grupy na przykład za pomocą wylosowanych kolorowych karteczek (grupa żółta, niebieska, czerwona itp), za pomocą znalezienia brakujących fragmentów puzzli (można je zrobić samodzielnie z np. widokówki, obrazka itp), lub odliczenia (np: proszę odliczcie do 4, jedynki siadają po mojej lewej, dwójki pod oknem, trójki na środku, a czwórki po prawej). Każda grupa powinna dostać flipchart, lu dużą kartkę papieru.

flipczarty -
jeden na
grupę,
flamastry

Zadanie polega na znalezieniu w grupie 5 rzeczy wspólnych, które dzieci lubią. Może to być coś co lubią robić, jak spędzać czas, czym się bawić, jak odpoczywać. Zadawajcie sobie pytania, szukajcie tego, co Was łączy. Nazwijcie swoje drużyny i zapiszcie (jeśli potraficie) lub narysujcie te rzeczy. Na koniec prezentujemy plakaty. Zapytaj dzieci, czy czegoś nowego się o sobie dowiedziały?

Klasa jest przestrzenią, gdzie mogą spotykać się różne wasze pasje, zainteresowania, dzięki Wam - w tej klasie jest tak ciekawie. To też co lubicie robić, często świadczy o tym, w czym jesteście dobrzy - tymi rzeczami warto dzielić się z innymi.

30 minut

Na zakończenie - bliżej siebie

Cel: Podsumowanie zajęć

Pozytywna energia

Metoda: Zdania niedokończone

Ćwiczenie z kłębkami włóczki. Usiądźcie w kręgu. Każdy kto otrzyma kłębek do ręki proszony jest o dokończenie dwóch zdań: W tej klasie chciałbym... Z zajęć zapamiętam... Pamiętaj o dynamicznym tempie zabawy. Uczniowie i uczennice rzucają kłębek do siebie (nie podają koledze/koleżance obok). *Na koniec podkreśl znaczenie sieci, która powstała - jest to właśnie samorząd - wszyscy uczniowie uczennice Waszej klasy. Spróbujcie pociągnąć sieć - każdy we własnym kierunku - co się wtedy dzieje? Możecie się przewrócić. Ważne jest, byście blisko siebie, dbali o siebie, pomagali sobie, znali siebie i jeśli chcecie zmienić kierunek, byście o tym mówili - wtedy nie przewrócą się inni.*

Ustawienie krzesełek w kręgu, lub siedzenie na dywanie.
Miękki kłębek włóczki